

Lunds universitet
Statsvetenskapliga institutionen
Handledare: Maria Strömvik

HT04
Konflikt och samverkan SVT102

IRAs icke-väpnade kamp -bakomliggande orsaker

Sandra Frank 801120 3968
Pia Rami 580702 7627

Abstrakt

Denna uppsats handlar om vad som ledde fram till att IRA valde att lägga ner sina vapen och ingå vapenvila 1994. Vi har hittat flera olika orsaker vilka vi har klassificerat som interna eller externa. Här återfinns orsaker som kalla krigets slut, attitydförändringar, vinster med vapenvila och internationellt samarbete. För att förstå bakgrunden har vi även tittat på vikten av en avväpning i en fredprocess samt hur Sinn Féin och IRA är sammanlänkade. Slutligen har vi även gjort en applicering av våra resultat på en terroristgrupp vilken delar många av IRAs drag, PLO, men även tittat på en grupp vilken inte är så lik, ETA.

- IRA
- Terrorism
- Vapenvila
- Avväpning
- Avmilitarisering

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

1. Inledning.....	4
2. Syfte och hypotes.....	4
3. Metod och material.....	5
4. Vad är terrorism?.....	5
4.1. Olika typer av terrorism.....	6
4.1.1. Etnisk, nationell terrorism.....	7
5. IRA och Sinn Feín.....	7
5.1. Vad är IRA?.....	7
5.2. Vad är Sinn Feín?.....	8
5.3. En koppling mellan IRA och Sinn Feín.....	8
6. Vikten av avmilitarisering och avväpning.....	9
7. Bakomliggande orsaker till IRAs icke-väpnade kamp ca 1994.....	10
7.1. De fyra konfliktfaserna	11
7.1.1. Gerillakrigföring.....	11
7.1.2. Politisering.....	11
7.1.3. Pragmatism och allianser.....	12
7.1.3.1. Externa krafter.....	12
7.1.3.1.1 Kallakrigets slut.....	12
7.1.3.1.2. USA: s roll.....	13
7.1.3.1.3. Internationellt samarbete.....	14
7.1.3.1.4. Nya ledare för Irland och Storbritannien.....	14
7.1.3.1.5. Anglo-Irländska avtalet.....	14
7.1.3.2. Interna krafter.....	15
7.1.3.2.1. Dödläge.....	15
7.1.3.2.2. Hemliga samtal.....	16
7.1.3.2.3. Vinster med vapenvilan.....	16
7.1.3.2.4. Attitydförändringar inom IRA.....	17
7.1.4. Förhandlingar.....	17
8. Applicerbarhet på andra konflikter.....	18
9. Sammanfattning.....	20
10. Avslutande diskussion.....	20
11. Referenslista.....	22

1 Inledning

Efter årtal med rubriker om bomber, massdöd samt barn och ungdomar som fått sätta livet till på Nordirland i kampen mellan IRA och Storbritannien, har läget äntligen stabiliserat sig. Sällan hör vi nu om våldsdåd, terrorattacker och bomber. Det råder nu ett lugn men under ytan finns fortfarande de grundläggande konfliktorsakerna olösta. Så länge dessa förblir olösta kommer risken för nya våldsbrott att prägla invånarnas vardag.

2 Syfte/Hypotes

Nordirlandskonflikten är full av olika intressanta aspekter. Frågorna inför denna uppsats var många och svaren få. Inledningsvis var inte vår kunskap i detta ämne stort men vi har båda alltid haft ett stort intresse för vad som pågick i denna del av världen. Vi var båda förvånade över att denna konflikt pågått under så många år och inte lösts; inte ens nu under senare tid då EU haft en framträdande roll som fredsmäklare.

I vår naivitet trodde vi att denna konflikt i princip hade genomgått en full livscykel, genomgått alla stadier som vi fått lära oss att konflikter genomgår. Men vi hade fel. Då vi insåg att konflikten avstannat i sin utveckling valde vi att titta på vad som föranledde att IRA slutade använda våld och avmilitariserade inför fredsförhandlingarna 1994, vilka lade en grund för vidare fredsförhandlingar. En grundsten i arbetet för fred på Nordirland.

Orsaken till att vi valt att fokusera på IRA var att medier främst koncentrerat sina rapporter på vilka illdåd som IRA begått och hur dessa har förhindrat fredsprocessen.

Vi har inte kunnat hitta forskning på just detta område utan har fått använda oss av olika tankegångar hos fredsforskare och organisationer. Denna avsaknad av en teori som vi kunnat grunda vårt arbete på har gjort vårt arbete svårare men samtidigt mer intressant. Därför kommer de resultat som finns i denna uppsats vara baserade på vad som kan tänkas, både enligt vissa forskare och enligt oss, ligga till grund för avvärjningen som IRA genomförde. För att ge en bättre bakgrundsbild, dels för att förstå varför vi valt att titta på just detta, men även för att förstå inom vilken sorts terrorism som dessa resultat kan appliceras har vi tittat på allmänna begrepp om terrorism och vilken sorts terrorism som vi kan klassificera in IRA som. För en ytterligare förståelse för vissa av de handlingar vilka vi kommer att ta upp har vi även tittat på vilka likheter och olikheter som finns mellan IRA och Sinn Féin. Den tydliga kopplingen mellan IRA och Sinn Féin är viktig att förstå för att sedan kunna förstå hur Sinn Féin till viss del förmådde IRA att ta avstånd från våldet. Det är vidare en vital del av fredsprocesser att avmilitarisering och avvärjning sker; speciellt i konflikter av den typen som

Nordirlandkonflikten är. Just detta är orsaken till varför vi valt att titta på varför man valde att lägga ner vapnen. Orsaker till varför man inte kan undvika att ta itu med avvärjning och avmilitarisering tittar vi på i kapitel 6. Det är viktigt att ha identifierat vilken sorts terrorism IRA tillhör samt vilka kopplingar som finns mellan Sinn Féin och IRA för att sedan kunna applicera våra resultat på en liknande organisation, PLO, men även vid kontrasteringen på en annan liknande organisation, ETA.

3 Metod och material

Initialt var vi intresserade av hela konflikten och vilka händelser och insatser som har bidragit till den fred som vi trodde fanns där i nuläget. Efter att ha studerat konflikten mer ingående insåg vi att detta område var alltför stort för att vi skulle kunna uppnå goda resultat och slutsatser. I samråd med vår handledare Maria Strömvik valde vi därför att avgränsa vårt forskningsområde till en mer ovanlig aspekt; om varför IRA slutade använda våld och inte varför de använde våld som brukar vara en betydligt vanligare fråga. Som nämnts har denna ovanliga inriktning gjort att vi inte kunnat ta hjälp av tidigare teorier varför vi varit tvungna att resonera och dra egna slutsatser betydligt mer än om vi haft en teori att basera oss på.

Den metod vi har valt att använda oss av i vår uppsats är att studera sekundärmaterial; böcker och till viss del artiklar, för att få en kunskapsbas och god kännedom om ämnet och dess karaktär och utveckling. Vi har därefter valt ut de böcker som vi har funnit användbara till vår frågeställning. Från dessa böcker har vi sedan tagit fakta och idéer som legat till grund för vår slutsats. Då vi har hittat en möjlig orsaksgrund, som gärna har nämnts i flera olika böcker, så har vi tittat djupare in i det området och diskuterat oss fram till, med hjälp av tidigare kurslitteratur på kursen Konflikt och Samverkan, och med lite sunt förnuft, till om denna orsak kan vara en del i den process som vi har valt att fokusera oss på i denna uppsats.

Vår uppsats är baserad på sekundärmaterial uteslutande. Detta på grund av att vi ej haft möjlighet och tid till att genomföra goda intervjuer. Vi har varit noga med att inte enbart använda oss av material som är skrivet av flera olika observatörer som är oberoende, samtidigt som vi har varit noga med att vi har en god spridning mellan författare från Irland, Nordirland, Storbritannien och Sverige. Vi har även använt oss av oberoende fredsforskare som följt processen under flera årtionden, samt av en NGO vid namn *War and Peace*.

4. Vad är terrorism?

Enligt många är terrorism den svages krig. Tanken bakom detta ligger i att det är de marginaliserade grupperna vilka uttömt alla andra legala möjligheter att genomföra sina mål och misslyckats, som tar till våld och vapen för att på detta sätt istället lyckas få igenom sina

önskemål. Terrorismens främsta mål är att genom illegala handlingar såsom illegalt våld eller nu; i den mer moderna tiden; cybervåld uppnå politiska mål. (Jervas i Jervas m fl 2003: 20)

Enligt Chris Gilligan och Jon Tonge, författare av *Peace or War?* är paramilitära grupper, såsom IRA, detsamma som terrorist grupper. Orsaken till detta är att de använder sig av en annan sorts våld än den som anses legitimt utförd av en stat och då gruppen rör sig enbart inom ett lands nationella gränser.

Nationell terrorism har enligt detta inget nationellt stöd från folket, och deras främsta mål är att terrorisera befolkningen vilken är mottagare av våldshandlingarna. (Tonge och Gilligan 1997: 21) Denna beskrivning passar väl in på IRA.

4.1 Olika typer av terrorism

Enligt Gunnar Jervas, författare av *Terrorismens tid*, finns det fyra traditionella typer av terrorism. Dessa har funnits under en längre tid och kan hittas i alla delar av världen.

Dessa fyra är: (Jervas i Jervas m fl 2003: 24 f)

1. Vänster terrorism: Denna innebär en stark dragning mot marxismen med dess elitistiska förhållningssätt och tydliga klassindelning - kapitalet mot proletariatet. Syftet med denna sorts terrorism är att demaskera det kapitalistiska samhället och dess förtryck. Terrorist gruppen behövs eftersom de menar att vanligt folk inte kan se detta förtryck för de lever allt för mycket i det. Gruppen anser även att de har folkets outtalade stöd; och ser inte sig som terrorister därav. Målet är inte att skada den civila befolkningen utan att slå ut statsapparaten.
2. Höger terrorism: Höger terrorister har tvärtom vänster terrorister en stark dragning åt det konservativa hållet. Även dessa anser att de arbetar utifrån folkets intresse och åtnjuter deras indirekta stöd. Syftet är att göra landet etniskt rent; huvudsakligen riktar de sig mot judar och invandrare vilka de vill förflytta från landet. De riktar sig även mot kulturimperialismen; främst USA och dess macdonaldisering av världen. Deras utopi är en stark auktoritär och etniskt ren stat med en stark ledare i spetsen. Typ den stat som Hitler sökte uppnå.
3. Religions terrorism: Denna sorts terrorism var ytterst vanlig strax efter Jesus födelse. Exempel är den romerska ockupationsmakten i Palestina. Denna sorts terrorism har därefter varit mer och mer sällsynt och har varit försvunnen i nästan 180 år. Nyligen har den dock pånyttföds under de senaste decennierna som vi kan se var fallet i Iran med den islamistiska revolutionen på 80-talet. Denna revolution kan man se som grunden till många andra religionsterroristgruppers uppkomst. Syftet med denna sorts terrorism är att införa den religion som man förespråkar i det land som man önskar. Utmärkande drag är att terrorgrupperna inte skyr några medel, med högt dödstal som resultat. Exempelvis inom islamism är det ett heligt krig, Jihad, som förs, och som skall leda till ett Gudsrike på global skala.
4. Etnisk nationell terrorism: Denna sorts terrorism diskuterar vi djupare i nästa avsnitt då det är här in vi kan klassificera den terrorism som IRA sysslar med.

4.1.1 Etnisk nationell terrorism

Nordirland konflikten kan klassificeras som en etnisk nationell konflikt då den främst är baserad på en grupp människor som delar en viss historisk bakgrund; som sedermera har utvecklats till att även hållas samman av de orättvisor och ojämlik behandling, som har uppstått genom åren. (Jervas i Jervas m fl 2003: 31)

Härav kan vi även utrona att den sorts terrorism som utförs av de paramilitära grupperna Irish Republic Army (IRA) och The Unionists i Nordirland är en sorts etnisk nationell terrorism. Främst märks detta genom att de våldshandlingar som utförs är riktade mot en viss befolkningsgrupp, för IRA –protestanterna och för Unionisterna- katolikerna, samt att IRA länge upplevt att katolikerna inte haft en likvärdig behandling och samma rättigheter som den protestantiska delen av befolkningen. Hat mot den andre i en etnisk konflikt är en anledning att använda sig av våld säger Helena Lindholm-Schulz i sin bok ”Krig i vår tid”.(Lindholm-Schulz 2002: 61) Detta är enbart en förklaring till varför etnisk nationell terrorism har en så blodig och våldsam historia. Etnisk nationella terrorister har sällan har samma bakgrund; utan kommer ofta ur skiljda samhällsklasser men kan ändå strida för samma sak då den etniska nationella aspekten ses som viktigare än klass skillnaderna. (Jervas i Jervas m fl 2003: 31)

På sätt och vis skiljer sig IRA från den vanliga etnisk nationella terrorismgruppen, enligt detta, då deras anhängare främst kommer från grov-arbarklassen (blue-collar workers) eller den grupp i samhället som är arbetslösa. Man kan alltså inte säga att det är flertalet skiljda samhällsklasser som här strålar samman kring samma mål. Orsaken till att IRA har anhängare främst från dessa klasser kan däremot vara ett resultat av att katoliker under flera decennier har blivit förpassade till just dessa samhällsklasser.

Orsaken till denna förpassning är att katolikerna under många år har varit exkluderade från de rättigheter som protestanterna har åtnjutit så som att protestanter har haft företräde till arbeten samt till ämbeten inom politiken och även i företagsvärlden har protestanterna, som oftast enbart anställer protestanter, haft ett mer förmånligt utgångsläge. (Åberg 1971:26f, samt Jakobsson1994: 11)

Om denna orättvisa inte hade varit så djupt rotad och pågått under så många år hade man troligen funnit att flera av IRAs medlemmar skulle ha kommit från flera olika samhällsskikt och inte enbart från de omnämnda samhällsklasserna. Detta hade då inneburit att IRA passat in perfekt på definitionen av en etnisk nationell terrorist grupp.

5 IRA och Sinn Féin

5.1 Vad är IRA?

IRA är även känt under namnet Irish Republic Army och har funnits sedan tidigt 1920-tal men var inte aktiv; och absolut inte våldsbenäget vid denna tidpunkt. Det mer våldsamma IRA som

vi oftast talar om idag återuppstod 1969 då demonstrerande protestanter gick till attack mot motdemonstrerande katoliker och IRA kände sig manade att agera. Denna gång förberedde de sig för ett långt krig; och godtog inte något annat än ett fullt tillbaka dragande av de brittiska styrkorna som fanns i Nordirland, något britterna vägrat att gå med på. (Kumm 2002:132f)

IRA har av många kallats den största och mest organiserade paramilitära gruppen på Nordirland. De har filialer i alla delstater i såväl norra som södra Irland. Dess organisation kan nästan liknas vid strukturen av ett land. Det finns ett flertal styrande råd som bland annat Army Council som styr dagliga ärenden; men det finns även ett större gemensamt råd; General Army Convention som har det övergripande ansvaret. Det kan nästan jämföras med vår riksdag. Här sitter nämligen representanter från alla delstaternas förvaltningar. IRA har även en egen konvention och tydlig beslutshierarki med en stark ledning. (Sean Boyne i Jane's Intelligence Review, 960801)

5.2 Vad är Sinn Féin?

Sinn Féin har funnits sedan 1905 och bildades av en pacifist som hette Arthur Griffith. Själva namnet Sinn Féin är gaeliska och betyder "vi själva". (Åberg 1971:86)

Sinn Féin har länge setts som, och ses fortfarande av många som, den politiska grenen av IRA. Sinn Féin har vid ett flertal tillfällen dementerat detta och understryker ofta att de inte har någon makt över IRA. (Sean Boyne i Jane's Intelligence Review, 960801)

Idag ses Sinn Féin som ett legitimt parti av nästan alla. Undantaget är Unionisterna i Nordirland eftersom de är övertygade om att Sinn Féin har kopplingar till IRA.

Sinn Féin åtnjuter idag stort folkstöd från flera håll. Såväl i lokala val som i parlamentsval har de varit framgångsrika. Vid valet 2001 vann Sinn Féin mark i de lokala valen i Nordirland med 20,66 % jämfört med Unionisternas 21,45%. Det vill säga; det var ett tajt val mellan katolikerna och protestanterna. I parlamentsvalet fick Sinn Féin 21,7% jämfört med Unionisternas 22,5%. Tidigare har det varit så att Unionisterna har vunnit över Sinn Féin med större marginal. Sinn Féins stöd från folket har alltså stärkts under senare år. (Pettersson 2002:236)

5.3 En koppling mellan IRA och Sinn Féin?

En eventuell koppling mellan Sinn Féin och IRA har länge varit ett stort problem vid fredsprocesser. Hur ligger det till egentligen?

Till stort så har dessa två samma mål: dvs. ut med britterna. Sinn Féins mål är dock som kan förväntas av ett politiskt parti mer raffinerat. De vill att britterna ska lämna Nordirland och att Irland skall inkludera Nordirland och bilda ett enat Irland som består av 32 stater, och inte som nu 26. Man vill även att det skall bildas ett Irland som är fritt från all iblandning av Storbritannien och ett slut på alla orättvisor och ojämlikheter måste ske. Som ett sedvanligt politiskt parti söker de även ett land där det finns utrymme för åsiktsfrihet och religionsfrihet. Dock kräver de att alla politiska fångar skall frigges. (Sinn Féin – A Bridge to the Future, 980308)

Skillnaden mellan IRA och Sinn Féin är att Sinn Féin söker påverka genom demokratiska medel och inte genom vapen som IRA. Även om IRA inte har exakt samma

uttalade mål som Sinn Féin så är det omöjligt att bortse från det faktum att Sinn Féins önskemål sammanfaller med många av IRAs mål samt huvudmålet; att få ut britterna.

Det är svårt att hävda att det inte finns någon koppling mellan de två när så mycket pekar i motsatt riktning. Martin McGuinness och Gerry Adams, de två frontfigurerna för Sinn Féin, har tidigare varit högt uppsatta ledare inom IRA på 70 talet efter en intern kupp. Enligt organisationen *War and Peace* var det även dessa två som tog beslut att utnyttja vad de identifierar vara den politiska grenen av IRA; Sinn Féin. (Tara Broughel – Irish Peace Process. 040104)

En annan koppling mellan IRA och Sinn Féin är att det har framkommit hur samma man som är IRA:s strategiska chef även är aktiv inom Sinn Féin. Även en av Sinn Féins chefsförhandlare har varit ledande IRA man.

Det spekuleras även om hur flertalet andra inom Sinn Féin har betydande positioner inom IRA. (Kari Molin –DN, 20030722) Kan man med detta då fortfarande hävda att det inte finns några kopplingar mellan de två? Vi anser att det inte går. Då ledningen inom IRA är en välbevarad hemlighet är det svårt att kunna avgöra till vilken grad som IRA och Sinn Féin är kopplade samman, men någon sorts koppling finns oundvikligen i det faktum att ledande frontfigurer i Sinn Féin även har varit ledande figurer i IRA, och vi kan inte utesluta att de fortfarande eventuellt fortfarande kan besitta liknande platser i IRA. Det går inte att frånsä det slagord som, Danny Morrison, en av de främsta i ledningen för IRA och Sinn Féin myntade. ”Röstsedeln i ena handen och vapnet i den andra”. (Pettersson 2002: 16)

6 Vikten av avmilitarisering och avväpning

Vikten av avväpning och avmilitarisering har sina rötter i den demokratiska principen; det finns inte plats för vapen som maktmedel i en demokrati. (Tonge och Gilligan 1997: 37) Detta är grundorsaken till varför avväpning och avmilitarisering är vital vid alla fredsprocesser och så även i Nordirland. En lösning på en konflikt kan därmed inte ske förrän vapnen har tystnat; såväl de vapnen som de paramilitära styrkorna använder som de vapnen som de legala styrkorna använder.

Fredsprocesserna i Nordirland har allt som oftast stjälpits av det stora problem som berör just avväpning och avmilitarisering av de paramilitära grupperna. Främst har trycket legat på att IRA skall uppfylla kraven.

Enligt Peter Wallenstein, författare av *Understading Conflict Resolution*, finns det flera olika sätt att lösa konfliktsorsaker på varav en av dessa innebär att man skjuter upp problemen på framtiden. Om avväpning och avmilitarisering har varit orsaker till så många fredssammanbrott är det naturligt att vi ställer oss frågan; Varför har inte fredsförhandlingarna använt sig av denna mekanism istället?

Ett par möjliga orsaker till att man inte valt att använda sig av denna mekanism sammanfaller starkt med orsakerna till varför avväpning och avmilitarisering utgör en så stor och viktig del av fredsprocessen. Utan avmilitarisering och avväpning kvarstår hotet om krig,

och en snabb eskalering av våldet i konflikten kvarstår under hela fredsprocessen vilket kan innebära att hela fredsprocessen kollapsar och alla framsteg omintetgörs. Genom att avväpna omöjliggör man krigsmöjligheterna. Grundtanken är således att man inte kan fortsätta ett krig som förs genom vapen och fysiskt våld om man inte har tillgång till en vapenarsenal. (Wallensteen 2002: 180, Tonge och Gilligan 1997: 28)

Så länge vapen fortfarande finns hos de paramilitära grupperna finns även problemet med att en gupps säkerhet upplevs som hotad och kan inte garanteras. (Wallensteen 2002: 180) Möjligheterna är även större för att få alla parter att sätta sig vid ett förhandlingsbord om de har frångått andra möjligheter till att få sina krav eller, önskemål om man så vill kalla dem, tillgodosedda. (Tonge och Gilligan 1997: 28) Man omöjliggör även de paramilitäras strategier vilka oftast är baserade på våldshandlingar och hot. Dessa grupper som tidigare har sett militära taktiker ett sätt att uppnå fred måste nu tänka om vilket mer ofta än sällan har visat sig innebära att grupperna söker sig till fredsprocessen. (Tonge och Gilligan 1997: 28) Om man förmår de paramilitära grupperna att lägga ner sina vapen, och kanske till och med som i Nordirland, kan förmå dem att skrota sina vapen skänker det även en känsla av hängivenhet och förtroende för processen. Då ett stort problem med fredsförhandlingar har visat sig vara gruppernas bristande förtroende för varandra kan gesten av avväpning och avmilitarisering bidra till att fredsprocessen har en större chans att lyckas än tidigare. (Lindholm-Schulz 2002: 76) Tanken kan beskrivas som att om grupperna visar sig tillitsfulla i detta skede kan de även vara tillitsfulla i andra frågor.

Problemet vid fredsförhandlingarna är att avväpningen är starkt förknippad med en underkastelse för överheten. Detta förknippas med förlust, vilket inte är accepterbart för någon sida i konflikter som dessa.

En avväpning som inte har samma krav på alla paramilitära grupper kan även ge upphov till ett internt säkerhetsdilemma; där ingen vill riskera att bli sedd som "svag" om man är den som först lägger ner vapnen. Riskerna med att vara den grupp som visar mest tillit till kravet om avväpning och avmilitarisering är alltför stor. Man riskerar att visa sig svag, vilket kan anses vara förödande ur ett paramilitäriskt synsätt (Bengtsson m fl 2001: 97). Detta har varit fallet i Nordirland; där trycket, som nämnts, främst legat på IRA att avväpna.

7. Bakomliggande orsaker till IRAs icke-väpnade kamp ca 1994

Det finns många möjliga orsaker till varför IRA trots de tidigare problemen 1994 valde att ingå vapenvila och gick med på att skrota sina vapen.

I detta kapitel tittar vi på orsaker som flertalet forskare talar om, exempelvis Peter Wallensteen och Jan Pettersson, och som kan ses som allmänt vedertagna. Det är sådant som konfliktfaser och kalla krigets påverkan som vi tittar på.

Men vi har även tagit fram andra orsaker, vilka inte återfinns i några teorier, men som vi ändå anser vara vitala för detta händelseförlopp. Dessa orsaker ser vi som viktiga eftersom vi kan se att de haft stort inflytande på processen.

7.1 De fyra konfliktfaserna

Enligt Jan Pettersson kan man identifiera fyra konfliktfaser vilka Nordirland konflikten genomgått. Dessa är: (Pettersson 2002:17).

1. Gerillakrigföring: renodlad militär kamp (1970-1979)
2. Politisering: militär och politisk kamp kombineras (1980-1987)
3. Pragmatism och allianser: politiken betonas och den väpnade kampen ifrågasätts (1987-1994)
4. Förhandlingar: politiken ersätter den militära kampen (1994-)

7.1.1 Gerillakrigföring

Initialt började våldsamheterna 1969 då katolikerna blev anfallna av protestanterna. Men under lång tid hade förtrycket som katolikerna lev under varit så gravt att det till slut har tog sig uttryck i våldsamheter. Under 70-talet var IRA enbart intresserade av att föra sitt krig genom våld. Det var inte ett alternativ att kriga på något annat sätt. IRA var beredda att föra ett långt krig, som ”was nothing short of a full military victory over the British”. (Tara Broughel 040104) Väpnad kamp var således den enda tänkbara vägen, då Storbritanniens regering och Irlands regering visat sig oförmögna, eller ointresserade, av att lösa dessa problem vilka funnits sedan tidigt 1920 tal. Vi tror att IRA, som ett resultat av det bristande förtroende för britterna vilka inte visat sig vara förmögna att göra något åt de problem som främst katolikerna led av, såg våld som den enda utvägen. Storbritannien bemötte IRA med samma våld. Historiskt sett har britterna bemött problem som dessa med våld; det är sällan de löst konflikter genom diplomati. (Pettersson 2002: 65) Detta gör att vi kan tolka den inställning som IRA gick in med i denna konflikt som att de inte ansåg att det fanns något annat sätt att föra kampen utan genom våld.

7.1.2 Politisering

Inledningen till nästa fas skedde via hungerstrejken vid Long Kesh fängelset där flertalet IRA anhängare hungerstrejkade för sina politiska rättigheter. Britterna hade tidigare under året fråntagit IRA män (och kvinnor) rätten att bli behandlade som politiska fångar, ex fick de ingen rättegång. Hungerstrejken resulterade i ett dödsfall och allmänhetens reaktioner gagnade den irländska republikanismens sak. Resultatet blev ett oväntat stöd för IRA. Det var vid denna tidpunkt som IRAs politiska gren, Sinn Féin, återigen kom till liv. Sinn Féins utveckling sågs inte med blida ögon av alla inom IRA. Starkt motstånd inifrån de mest centrala delarna av IRA fanns och heta diskussioner om våld vs politik skedde och resulterade i att en del medlemmar av IRA valde att bryta sig ur och bildade det så kallade Provinsial IRA. (English 2003:265) Under denna tid då man var som mest sysselsatt med uppbyggandet

och legitimeringen av Sinn Féin fanns det inte möjlighet att förmå IRA att lägga ner vapnen. Varken det starka stöd som skulle behövas inifrån IRA: s centrala ledning fanns; och ett starkt stöd från allmänheten hade inte hunnit etableras varpå vi har orsaken till varför IRA inte lade ner sina vapen redan då. Sinn Féin hade ingen makt att utöva påtryckningar med. IRA var alltför starkt fortfarande och kunde motstå eventuella påtryckningar om icke-vålds strategier från Sinn Féin.

Vi har förutom denna tanke inte hittat något som stödjer idén att man, från varken IRA eller Sinn Féin, ville föra kampen enbart politiskt och utan våld vid denna tidpunkt. Snarare har vi hittat belägg för det motsatta.

Vid ett uttalande 1988 säger Gerry Adams att de ansåg sig ha rätten till att använda våld för att få slut på det förtryck som de lidit av. (English 2003:265) Det verkar snarare som att Sinn Féin och IRA inte var mogna för ett sådant radikalt beslut som att lägga ner vapnen.

7.1.3 Pragmatism och Allianser

7.1.3.1 Externa krafter

7.1.3.1.1 Kalla kriget slut

Är det möjligt att det var kalla krigets slut som möjliggjorde IRA:s vapenvila, och fredsförhandlingarna? Enligt Tonge såväl som Pettersson är det förändringar i det internationella klimatet som kan ta åt sig äran för vapenvilan. (Tonge och Gilligan 1997: 25 samt Pettersson 2002: 64) Enkelt kan detta beskrivas som att då kalla kriget pågick hade IRA likasinnade i andra länder som förde liknande kamper. Möjligheterna att identifiera sig med dessa gjorde kampen mer legitim. Då kalla kriget slutade började däremot de som man tidigare identifierat sig med att engagera sig i fredsprocessen och blev snabbt exempel på så kallad conflict resolution. Till exempel har såväl Nelson Mandela som Yassir Arafat gjort direkta uppmaningar till IRA och Sinn Féin om att söka lösa problemen genom förhandling hellre än genom våld. (Tonge och Gilligan 1997: 25, Pettersson 2002:64) De många exempel på fredliga lösningar kan ha visat, och varit en påtryckning på IRA. Det som de tidigare identifierat sig med hade funnit en lösning och lyckats frångå den väpnade kampen till fördel för ordets makt. En annan bidragande faktor anser vi vara att det tidigare inom IRA varit väldigt många som föredragit en mer vänsterorienterad politik. Med Sovjets fall och kommunismens minskade inflytande är det även mycket möjligt att det nu inte fanns en annan utväg än att gå mot mitteln och därmed föra en mer högerorienterad politik än tidigare. Ledaren Danny Morrison har vid tillfällen angivit just kommunismens fall som en orsak till att han valde att byta inriktning. (English 2003: 302)

”[C]ommunism, which didn’t put food on the table. The lesson has certainly helped me rethink my politics and taught me to be more pragmatic and realistic in terms of our own struggle. If we all lower our demands and our expectations a peg or two we might find more agreement”. (Danny Morrison i English 2003: 304)

Kommunismens fall och behovet av stöd från omvärlden, vilken i väst främst var mer högerriktad, anser vi ha kunnat spela stor roll i den nya strategi som IRA/Sinn Féin valde att föra. Om de visade sig vara mer högerorienterade skulle de kanske få mer stöd än tidigare. En kraftig vänsterpolitik skulle eventuellt även kunna medföra större motstånd mot deras sak, speciellt då kommunismen vid denna tid var sedd på med onda ögon av västvärlden.

7.1.3.1.2 USA:s roll

En annan händelse som påverkade hela världen var fd President William (Bill) Clintons tillträde till posten som president över världens supermakt. Hur kunde detta påverka kan man ju undra? Det vi tror är att då USA och Sovjet var involverade i kalla kriget behövde respektive länder allierade för att befästa vem som var starkast. USA behövde således Storbritanniens stöd inom exempelvis FN och NATO. Detta gjorde att USA inte beblandade sig i Storbritanniens situation i Nordirland. (English 2003: 304) Då kalla kriget hade slutat och Sovjet hade fallit hade USA inte längre ett behov av Storbritanniens stöd. Detta innebar att de hade "råd" att gå emot britterna i Nordirlandfrågan. Enligt författaren Richard English, var det främst Bill Clinton som blåste nytt liv i fredsprocessen. (English 2003: 302) Hur kan Clinton ses som drivande här? Jo genom att visa att denna supermakt, med mer makt än britterna innehade, stod bakom fredsprocessen gavs ett intryck av att USA blev någon sorts "beskyddare" av förhandlingarna. De skulle bli dem som kunde utfärda repressalier om någon part inte uppfyllde fredsavtal. Detta gav processen en större chans och IRA kände troligen större tillit till processen då den inte enbart var beroende av den brittiska regeringens samarbetsvilja. Nu låg inte trycket enbart på IRA att uppfylla avtalet utan nu hade alla parter samma press på sig. (English 2003: 304)

Clinton visade sig även vara vänligt inställd till förhandlingar med militära parter, såsom IRA, något som britterna tidigare varit stora motståndare av. Clinton godkände till exempel Sinn Féin ledaren Gerry Adams inresetillstånd till USA något som innan kalla krigets slut hade varit otänkbart. Detta signalerade en mer välvillig inställning till IRA och Sinn Féins sak. (English2003:304)

Denna välvilja som Clinton visade mot militära grupper kan även tänkas ha påverkat IRA/Sinn Féins nya politiska orientering; dvs. ett avståndstagande från de starkt kopplade kommunistiska tankegångarna. Efter kalla kriget såg sig supermakterna tvingade att engagera sig i de konflikter som pågick världen runt; det fanns en air av att USA exempelvis såg det som sin plikt att förhindra kommunismens spridning (Lindholm-Schulz 2002: 20). Utifrån detta kan vi anta att Sinn Féin insett att de var tvungna att frångå den vänsterorienterade politiken för att kunna få stöd från USA.

En andra tanke som uppkommit är att Bill Clinton ville bli ihågkommen som den president som lyckades få fred i världen. Han var djupt engagerad i flertalet långvariga konflikter så som Israel-Palestina och även så i Nordirland konflikten. Men detta kan vi inte hävda vara en orsak till vapenvilan, utan snarare en bidragande faktor till Clintons agerande i denna sak. Ytterligare en annan tanke i samma banor är Clintons egna inhemska politiska motiv för en involvering i Nordirland konflikten. (English 2003: 307) Den irländsk-amerikanska lobbygruppen i USA tillhör en av de största och mest bemedlade grupperna vilket mycket möjligen kan ha haft en viss påverkan.

7.1.3.1.3 Internationellt samarbete

Med EU:s bildande gavs även ett forum för diskussion. Sinn Féin var ytterst tacksamma för Irlands inträde och såg EU som ett bevis på att man var på väg in i en ny era av samarbete, enande, samtal och diskussioner framför våld. Denna geopolitiska förändring kan mycket väl ses som en bidragande orsak. (English 2003:306, Pettersson 2002:66) Tidigare hade IRA troligen inte ansett att det fanns ett internationellt fora som kunde ta itu med denna konflikt på ett opartiskt plan, men med utvecklandet av EU och Irlands inträde såg man nu en chans. Vidare bidrog Irlands inträde i EU att det tidigare ekonomiska beroende av britterna minskade. (Pettersson 2002:66) Detta kan tänkas ha inneburit att Irland ej längre var beroende av britterna och därför vågade gå emot dem mer än tidigare vilket förklarar det nya stöd som fredsprocessen fått av Irland.

Det hela kan ses som en paradox. Politiskt sett var utsikten för ett enat Irland hopplöst, men ekonomiskt växte behovet för all-irländska strukturer något som Sinn Féin arbetar starkt för och som kan vara en anledning till att Irland på så sätt stödjer fredprocessen mer. Två ekonomier på denna lilla ö är en anomali ur ett europeiskt perspektiv. Det ligger på så sätt även i Irlands intresse att denna konflikt får en lösning inom det snaraste.

7.1.3.1.4 Nya ledare för Irland och Storbritannien

Tidigare ledare för britterna och Irland hade inte haft som sin främsta uppgift att finna en fredlig lösning på Nordirland konflikten.

Margret Thatcher hade, kan man plumpt säga, mer som syfte att kuva och krossa IRA, och därigenom visa vem som var störst och mäktigast. (Pettersson 2002: 17) Vilket även visat sig få förödande konsekvenser i form av hundratals liv förstörda eller utplånade. Hennes motvilja till fredsförhandling där båda sidorna blev vinnare sporrade IRA till att föra en våldskamp hellre än att lägga ner vapnen och förhandla. Då John Major tog plats som premiärminister i Storbritannien såg man en tydlig vändning. Major var mer inriktad på en lösning och arbetade tillsammans med såväl SDLP som Sinn Féin och Unionisterna för att hitta den. (Cushnahan Okt 2003) Det var genom hans hemliga samarbete med de olika grupperna som grunden till en fredsprocess lades. Samarbetet mellan SDLP och Sinn Féin inom detta kan vi se som en katalysator till den förändrade strategin hos IRA. SDLP hade alltid fört en icke-vålds kamp och påverkade Sinn Féin till att agera mot fortsatt beväpnad kamp inom IRA.

Även i Irland sågs ett nytt byte av ledare. Tidigare ledare ersattes av ledaren för Fianna Fail, vilka är starkt associerade med Sinn Féin, vilket naturligtvis bidrog till att fredsprocessen fick ett uppsving. (Cushnahan Okt 2003) Detta stöd inifrån Irland kan enbart ses som en positiv påverkan för en icke-vålds kamp för Sinn Féin/IRA.

7.1.3.1.5 Anglo-Irländska avtalet

En annan bidragande faktor anser vi vara det Anglo-Irländska avtalet som skrevs under 1985. På ett sätt kan detta avtal ses som ett bakslag för IRA sak då det förkastade vissa av IRAs

huvudargument för en väpnad kamp. Det bidrog till en mer fredlig lösning. Längre hade IRA hävdade att britterna enbart var intresserade av Nordirland i exploativa syften och deras intresse av att behålla området enbart var politiskt och ekonomiskt. (Black 1998: 68) Det Anglo-Irländska avtalet slog istället britterna fast att de inte hade några sådana intentioner utan var villiga att ge upp området om en majoritet av dess befolkning så önskade. (Tara Bourghel 040104) Detta gjorde att IRA fick upp ögonen för det faktum att britterna inte för evigt skulle stanna kvar i Nordirland. De fredsbidragande faktorer som detta avtal medförde var sådant som att det påvisade unionisternas minskade inflytande på den brittiska regeringen. Unionisterna var emot detta avtal från dag ett; och genom att John Major skrev under detta tillsammans med Irlands president så signalerade detta till IRA att det tidigare starka grepp som unionisterna haft om den brittiska regeringen var på väg att avta. (Tonge och Gilligan 1997: 24) Ur IRA:s synvinkel kan man då säga att, då man länge upplevt det som att britterna enbart gjorde så som unionisterna ville, skulle detta minskade inflytande nu ge IRA/Sinn Féin en större möjlighet att få igenom sina önskemål. På detta vis var detta avtal främjande för IRAs sak; såväl genom att den motbevisade vissa av IRAs argument och genom att det signalerade en öppning i den brittiska politiken. Denna utveckling var till fördel för Sinn Féin och omkullkastade några av de stora argument IRA haft för en väpnad kamp. Detta anser vi ha varit en direkt orsak till att man valde att lägga ner vapnen.

7.1.3.2 Interna krafter

Men det är inte enbart så enkelt att man kan hävda att det var externa krafter som påverkade klimatet så pass att IRA övervägde och inledde en vapenvila. Till stor del ligger även de interna krafterna bakom upptakten till den icke-väpnade vapenvilan.

7.1.3.2.1 Dödläge

En intern orsak till att IRA valde att lägga ner vapnen var att de insåg att de nått ett dödläge. 1980 konstaterade IRA att "Our aim is to create such psychological damage to the Brits that they'll withdraw" (English 2003: 307) Den väpnade kampen hade pågått länge nu och man hade inte kommit närmre att uppnå sina mål trots den idoga våldsanvändningen. Britterna fanns fortfarande kvar och man hade inte lyckats ena Irland. Bidragande var även insikten att den brittiska militären blivit bättre på att tolka och avslöja IRA:s strategier och man hade även, med framgång, vid ett flertal tillfällen infiltrerat IRA. (English 2003: 307) Då IRA använt sig av samma strategi under så lång tid började den alltså bli mer och mer ineffektiv. Den var alldeles för lätt att avslöja och slå ner. Istället för att riskera ett nederlag som hade varit fallet om britterna fortsatt denna nedslagning av IRA:s strategier valde IRA således att lägga ner vapnen och diskutera, föra kampen vidare genom Sinn Féin.

Det fanns tydligt stöd för Sinn Féin om man inte engagerade sig i våld och man mörklade kopplingarna till IRA. Ledarna för Sinn Féin insåg att man var tvungna att ta sig ur det dödläge som uppstått. Eftersom man insett att man inte skulle vinna genom våld, så var man tvungna att hitta ett annat sätt att uppnå målen; dvs. genom politik. (English 2003:309) IRA skulle enligt detta ha valt att lägga ner vapnen eftersom de befann sig i en situation där de ej kunde vinna och där någon äntligen lade fram ett politiskt alternativ som de fann vara värt att

stödja tog de chansen. Deras enda chans att ta sig ur denna konflikt som något annat än förlorare, vilket inte kan tänkas vara ens ett alternativ med tanke på alla liv, och allt som satsats på denna kamp, var att hitta en ny väg till vinsten. Denna väg var således genom politiken och genom en icke-vålds kamp.

7.1.3.2.2 Hemliga samtal

Under sent 80-tal tidigt 90-tal fördes hemliga samtal mellan Gerry Adams and John Hume, ledare för Sinn Féin respektive SDLP. Samtalen mellan Adams och Hume hade stor påverkan på den utveckling mot avvapning som Sinn Féin senare förmådde IRA genomföra. SDLP och Sinn Féin har samma mål och politiska plattform; ett enat Irland. Skillnaden ligger i att SDLP alltid har tagit avstånd från våld varpå vi kan tänka oss att denna inställning har påverkat Adams under alla samtal. Adams och Hume sökte genom sitt samarbete etablera en gemensam kraft som arbetade för samma mål; en all irländsk politisk union. De insåg att om de slog sig samman och arbetade mot samma mål skulle de ha större chans att uppnå sina mål. Tillsammans var de starkare och hade väldigt stort folkstöd. (English 2003: 265) Sinn Féin visade genom detta samarbete med SDLP att de var redo för att frångå våldet och var intresserade av att hitta en fredlig lösning. Detta medförde att andra aktörer fick förnyat förtroende för Sinn Féin. Detta förtroende medförde flera, för Sinn Féin, positiva saker. Sinn Féin blev bland annat nu inbjudna till att delta i fredssamtal om Nordirlands framtid; inte i egenskap av att vara en del av IRA utan mer som det politiska parti de strävat efter.

7.1.3.2.3 Vinster med vapenvila

Vid tiden för vapenvilan 1994 var det tydligt att IRA och därmed Sinn Féin hade mycket att vinna genom att lägga ner vapnen och förhandlingsläget om vidare ”vinster” inom fredsprocessen skulle förbättras avsevärt man lade ner vapnen. En vapenvila innebar nämligen att Sinn Féin åter igen blev insläppta till fredsförhandlingarna och fick därmed möjlighet att förhandla om exempelvis fler platser för republikanerna i parlamentet. (English 2003: 310) Tydliga vinster som Sinn Féin (och IRA) skulle erhålla om IRA lade ner vapnen och inledde vapenvilan var (Knox 2000: 35)

- Sinn Féin återfick sändningstillstånd inom media,
- Gerry Adams skulle få inresetillstånd till USA och därmed möjlighet att skaffa internationellt stöd för deras sak,
- Gränserna skulle åter öppnas; möjligheterna att röra sig fritt skulle öka,
- Inofficiell nedskärning av militär personal i de mest drabbade områdena,
- Irland skulle frisläppa de fångar med IRA anknytning som hade mindre än 3 år kvar att avtjäna samt
- Ekonomiskt och finansiellt stöd från britterna, EU och USA.

Det IRA/Sinn Féin skulle vinna genom att lägga ner vapnen kan ses som vara så pass betydelsefullt att man inte kunde motstå erbjudandet. Även Peter Wallenstein håller med om

detta; "Political gains must be considerable to convince the military side to make such concessions" (Wallenstein 2002:150)

7.1.3.2.4 Attitydförändringar inom IRA

Vid tidigare tillfällen då vapenvila varit aktuellt hade IRA aldrig lyckat hålla den eller ibland inte ens haft en vilja att inleda den. Vad skiljde sig nu då? Med det nya ledarskapet inom såväl IRA som Sinn Féin och dess starka kopplingar däremellan hade man fått till stånd en attitydförändring. Tidigare hade IRA inte haft något annat sätt att föra kampen framåt förutom genom våld. Med det nya ledarskapet som hade förmågan att ta kampen till en ny nivå, den politiska, hade man ett annat sätt att föra kampen vidare på utan våld.

Detta nya ledarskap, som tidigare inte varit intresserade av att använda sig av den politiska arenan, var även den som tidigt insåg att utan större folkligt stöd skulle man inte kunna uppnå någon vinst. Därför valde man att lägga ner vapnen. Som vi nämnt tidigare hade det blivit tydligt att det fanns en del människor som ville stödja ett icke-våldsamt IRA.

IRA hade även under lång tid förlorat stöd hos allmänheten. Man insåg att den våldsamma kampanjen som man fört sedan tidigt 70-tal hade fungerat till en början men med tiden hade strategin spelat ut sin roll. Man var tvungen att ändra inställning för att återfå stödet från allmänheten; alternativet var att lägga ner vapnen och påvisa en mer icke-våldsam kamp.

En annan indikation på attitydförändringar skulle kunna tänkas vara att då IRA, som vi nämnt tidigare, är väldigt hårt och strikt styrt med en tydlig beslutshierarki har detta ha bidragit till en vapenvila 1994.

Orsaken till att vi anser detta är att vi kan föreställa oss att eftersom det var många ledare inom Sinn Féin som även var eller varit högt uppsatta inom IRA ansåg att det fanns mer att tjäna politiskt än med våld, därav deras inblandning i Sinn Féin. Genom att IRA är så strikt med en så pass tydlig struktur kan man då tänka sig att det som ledningen önskade var det som ledningen fick. Det var genom detta sätt som de lyckades förmå IRA att lägga ner vapnen.

Dock kan man inte frånsä att det oundvikligen måste ha inneburit någon sorts bevis eller övertygande om att det var möjligt att uppnå fred. Eftersom ledarna inom Sinn Féin visat att de förmådde få såväl internationellt stöd (från USA) som nationellt (Fiánna Fáil i Irland) och även lyckat förmå britterna att göra vissa medgivanden (som i det Anglo-Irländska avtalet) så var det just dessa ledare som skulle vara de som lyckades få fram fred genom en vapenvila denna gång.

Detta till trots fanns det dem som inte ansåg att dessa argument var tillräckligt starka och valde att bryta sig ur IRA och fortsätta, inledningsvis, den väpnade kampen.

7.1.4 Förhandlingar

Det är just i denna förhandlingsfas som Nordirlandskonflikten befinner sig i just nu.

Orsaken till att vi kan igenkänna detta är just att den präglas av vapenvila, avvapning och avmilitarisering och fredsamtal. (Pettersson 2002:17ff)

Denna fas inbegriper att man är beredd att samtala och hitta fredliga lösningar genom politik och genom en avsaknad av våld. Orsaken till att man inte tidigare har kunnat förmå IRA att lägga ner vapnen skulle enligt detta vara att man inte har varit i rätt fas. IRA har helt enkelt inte varit mogna för det.

Som vi nämnt tidigare så anser vi att det var under den tredje fasen som det skedde utvecklingar som möjliggjorde fredsförhandlingar samt ledde till IRAs vapenvila.

Dock finns det fortfarande stora problem med att förmå alla parter att acceptera varandra som godtagbara parter som är ok att förhandla med. Bland annat tvekar fortfarande Unionisterna att förhandla med Sinn Féin då de anser att de har alltför mycket samröre med IRA. Unionisterna vill även att all avväpning och avmilitarisering skall ha skett innan förhandlingarna börjar; något som IRA inte går med på.

Lösningen till detta har visat sig ligga i att man skall förstöra vapnen under och efter fredssamtalen och att internationella representanter får närvara vid förstörelsen av IRA: s vapendepåer. (Pettersson 2002: 223)

8 Applicerbarhet på andra konflikter

Är dessa händelser då specifika för IRA/Sinn Féin och Nordirland konflikten?

Nej inte vad vi kan tycka oss se. Vad är det då vi ska leta efter i liknande konflikter?

Främst måste den konflikt vi jämför med vara av samma slag som Nordirlandkonflikten; den skall således vara en intern konflikt med etniska inslag. Den paramilitära gruppen skall föra en etnisk nationell terrorism, och gärna skall kampen ha pågått under lång tid, dvs. vara lågintensiv. Om vi sammanställer vad vi kommit fram till så ser vi att det är detta följande som en konflikt och främst, den paramilitära sidan måste genomgå för att komma fram till den fas där de är redo för fredsförhandlingar; där Nordirlandkonflikten befinner sig just nu.

Organisationen ifråga skall ha insett att det är på den politiska arenan som de har möjlighet att bli vinnare, och inte ute på ”fältet”. Denna insikt har i bästa fall även föranlett utvecklingen av ett politiskt parti som har visst stöd från befolkningen.

Organisationen har genomgått de faser som föregår den sista fasen; förhandlingar. Detta innebär att organisationen har genomgått gerillakrigföringsfasen och politiseringsfasen. Man bör alltså befinna sig i den fas vilken vi kallat pragmatism och allianser fasen.

Något som inte organisationerna kan påverka men som är viktiga för utvecklingen är de externa påverkningar som sker. Exempelvis skall kalla kriget ha tagit slut, vilket vi kan säga att det gjorde med Berlinmurens fall, och därmed kan vi väl inte säga att det är just krigets slut utan mer den förändring på det internationella planet som krigets slut medförde som skall få utöva sin påverkan på processen.

Ett skift inom den politiska riktningen är även av yttersta vikt. En mindre vänsterorienterad politik har visat sig vara mer positiv för fredsförhandlingar. Den har även i IRA/Sinn Féins fall visat sig leda till stöd internationellt vilket får oss att tro att det även skulle göra så i andra fall. Vidare skall någon stormakt ha valt att involvera sig i konflikten. För Nordirland gällde det att USA visade sitt stöd, men i dagens läge anser vi att även större

organisationer med mycket makt och kraft på det internationella planet kan uppfylla denna plats. Detta innebär alltså att EU, FN och även ASEAN och liknande NGO: s kan agera på så sätt att konflikten går i en positiv riktning.

Avtal mellan parterna som till viss del blir en katalysator till vidare förhandlingar skall slutas. Det ger en stabil grund där förtroende för den andra parten kan bildas. Om man lyckas uppnå och uppehålla ett avtal, även om det inte nödvändigtvis är ett komplett fredsavtal, så ger detta ett förtroendegivande klimat som kan användas vid vidare fredsprocesser.

Interna krafter som bidrar till förändring är en viktig aspekt i mognaden. Vi anser till och med att det är här som de viktigaste förändringarna sker. Om dessa inte kommer till stånd kvittar det nästan vilka förändringar som de externa krafterna kan göra, för det kommer inte att göra någon skillnad. Om ett dödläge har uppstått, vilket vi misstänker ofta är fallet, måste parterna inse att de måste ändra taktik för att ta sig ur detta status quo. Utan en förändring av taktiken från våld till politiska medel står konflikten annars och stampar på samma ställe.

Det underlättar även om organisationen kan få till stånd samtal med andra organisationen, partier eller stater som sker utanför den offentliga arenan. Detta är redan en vanlig företeelse i de flesta konflikter. Dessa samtal lägger en grund för avtal och i fallet med Nordirland kan man även säga att Sinn Féin blev positivt påverkade av ett annat icke-våldsamt parti, och detta utan att behöva verka vecka inför allmänheten. De slapp tappa ansiktet utan kunde lägga fram andra orsaker till en ny icke-vålds strategi. Det är även viktigt att parterna finner det vara lönsamt att lägga ner vapnen. Detta betyder att de kan få delar av sina krav tillgodosedda redan innan förhandlingar har skett. En framarbetning av vilka dessa vinster skall vara sker ofta under de hemliga samtalen, varför dessa blir ännu viktigare.

Attitydförändringar inom respektive parter är även viktiga. I fallet med IRA var organisationen så hårt styrd att medlemmarna troligen gjorde allt som ledarna beordrade. Detta misstänker vi även är fallet med flera andra liknande grupper. Detta innebär alltså att det är ledarna som måste initiera en attitydförändring. Inledningsvis inom ledningen, men de måste även förmå sina underordnade att följa denna strategi. På detta vis är en stark ledning att föredra. Om vi kopplar detta till befintliga konflikter kan vi se att Israel-Palestina konflikten har tydliga likheter med Nordirland konflikten. Tydligt är att de genomgått de tre faser som vi talat om och som även IRA har genomgått. De befinner sig i samma fas som IRA/Sinn Féin nu, dvs. den fjärde fasen; förhandlingar. Även PLO insåg att det var på den politiska arenan som de skulle kunna uppnå sina mål. De har även varit i behov av internationellt stöd, som det som de fått av USA i omgångar; men även av FN och arabstaterna. Det har även pågått hemliga förhandlingar mellan Israel och Palestina genom USA; och då främst med hjälp av Bill Clinton. Det har även skett en attitydförändring inom PLO. De var tidigare främst intresserade av en väpnad kamp, men tack vare förändringar inom ledningen har de nu övergått till att satsa på en icke-väpnad kamp och fördömer alla våldsamheter som andra grupper utför för den palestinska saken. Dessa attitydförändringar kan man se som ett resultat av de dödlägen som har uppstått vid flera olika tillfällen. Såväl Israel som Palestina har varit tvungna att ändra sina strategier vid tillfällen för att kunna fortskrida med förhandlingar. Under den långa tid som Israel och Palestina har haft en konflikt pågående har det även slutits en mängd avtal. Vissa har hållits men andra har brutits. Likväl har detta gett en grund för vidare förhandlingar och den nyligen beslutade "Roadmap to Peace" är ett bevis på att dessa tidigare avtal har burit frukt.

Om vi nu skulle jämföra detta med en konflikt där man inte kommit så långt kan vi titta närmre på ETA i Spanien. De för en gerillakrigföring och befinner sig således i fas ett.

De har enligt dessa kriterier som vi funnit lång väg kvar att gå. De måste genomgå främst fas två, för att i fas tre undergå de förändringar som både IRA/Sinn Féin och PLO har genomgått, för att sedan ta sig till fas fyra; förhandlingar. Frågan är väl snarare; vad har gjort att ETA ännu inte, efter så lång tid, gått genom alla faserna? Kan detta enbart bero på att de externa förändringarnas påverkan och skeende inte har varit lika stort i denna konflikt?

9 Sammanfattning

Sammanfattningsvis har vi funnit att den terrorism som IRA för kan klassificeras som en etnisk nationell terrorism. Vi har även tittat på varför det är så viktigt att avmilitarisera och avväpna, samt visat varför detta är en så pass vital del av fredsförhandlingarna att man inte kan skjuta upp frågan till en annan tidpunkt. Vidare har vi tittat på hur man kan se att IRA och Sinn Féin egentligen kan ses som ett. Detta har vi även använt oss av då vi tittat på vad som har gjort att IRA valde att lägga ner vapnen, och föra en icke-vålds kamp istället. Vi har hittat två tydliga huvudkategorier till varför IRA lade ner vapnen; externa och interna krafter. De externa kan sammanfattas som kalla krigets slut, USA: s roll, internationellt samarbete, nya ledare för Irland och Storbritannien, Anglo-Irländska avtalet. De interna krafterna är dödläge, hemliga samtal, vinster med vapenvilan och attitydförändringar. Vi har även kunnat se hur IRA har genomgått de fyra faser som Jan Pettersson talar om att varje konflikt genomgår. De främsta framstegen har vi sett sker inom den tredje fasen, pragmatism och allianser. Slutligen har vi även lyft våra resultat till en mer abstrakt nivå och tittat på hur dessa orsaker som gav en icke-väpnad kamp i Nordirland konflikten även kan återfinnas i Israel-Palestina konflikten; medan de ej har kunnat återfinnas i den konflikt som finns i Spanien, mellan den spanska staten och ETA.

10 Avslutande diskussion

Då vi inte har hittat något tidigare arbete i denna fråga insåg vi att vi hade en del framför oss att göra. Naturligtvis är det svårt för oss att veta om det vi kommit fram till är applicerbart i fler konflikter men då vi hittat liknande utveckling i andra konflikter så ser vi med glädje fram emot den dag då vi kan göra en jämförande studie i detta ämne. När vi startade med denna uppsats hade vi vissa förkunskaper och förutfattade meningar om vem fel det var att konflikten fortskred och hade utvecklats till det den är idag. Men vi har nu fått revidera våra åsikter. Denna konflikt som vi många gånger uppfattar vara stillastående har vi nu insett har

gjort stora framsteg under egentligen, väldigt kort tid, med tanke på hur länge den har pågått. Många gånger har vi undrat hur det egentligen hade sett ut idag om vi inte hade sett muren falla i Berlin 1989, och om Bill Clinton aldrig hade blivit president i USA. Hade det gjort någon skillnad? Hade det gjort någon skillnad om Storbritannien hade reagerat tidigare på det förtryck som de stod för? Hade det gjort någon skillnad om Margret Thatcher hade gått med på fredsförhandlingar då hon var premiärminister; istället för att slå ner alla revolter med våld? Är det så att våld föder våld och denna konflikt är beviset på det? Frågorna är många och svaren är otaliga. Men mest kan man nog säga att det är svårt att spekulera i det stora "OM". Vi kan aldrig veta vad som skulle ha varit. Men ett är säkert, det är dags för konflikten på Nordirland att nå sitt slut. Det är dags för Storbritannien att engagera sig i den konflikt som krävt så många liv inom deras egna gränser innan de leker världspolis tillsammans med USA. Vi tror att denna konflikt är nära ett slut, men alla parter måste börja behandlas på lika villkor, och Storbritannien måste sluta kräva av andra vad de själva inte kan ge.

Våld föder våld, och så länge Storbritannien använder sig av våld och inte fördömer det våld som Unionisterna använder sig av, utan enbart fördömer IRAs handlingar så kommer vi inte att se något slut på denna konflikt.

11 Referenslista

Böcker

- Bengtsson, Rikard- Ericson, Magnus- Hall, Martin- Kronsell, Annica. 2001. *Perspektiv på världspolitik*. Lund. Studentlitteratur.
- Black, Eric. 1998. *World in Conflict- Northern Ireland. Troubled Land*. Minneapolis. Learner Publications Company.
- English, Richard. 2003. *Armed Struggle*. London. Pan Macmillan Ltd.
- Gilligan, Chris-Tonge, Jon. 1997. *Peace or War? Understanding the Peace Process in Northern Ireland*. Aldershot. Ashgate Publishing Ltd.
- Jakobsson, Ann-Sofie. 1994. *Konflikten på Nordirland*. Utrikespolitiska Institutet.
- Jervas, Gunnar. 2003 ”Terrorism och besläktade begrepp” i *Terrorismens tid*. Jervas, Gunnar m fl. Stockholm. SNS förlag.
- Knox, Colin- Quirk, Pádrick. 2000. *Peace Building in Northern Ireland, Israel and South Africa. Transition, Transformation and Reconciliation*. London. Macmillan Press Ltd.
- Kumm, Björn. 2002. *Terrorismens historia*. Lund. Historiska Media.
- Lindholm-Schulz, Helena. 2002. *Krig i vår tid*. Lund. Studentlitteratur.
- Pettersson, Jan. 2002. *Fredsprocessen i Nordirland*. Uppsala. Global.
- Wallensteen, Peter. 2002. *Understanding Conflict Resolution. War, Peace and the Global System*. London. Sage Publications.
- Åberg, Alf. 1971. *Irland- sedan 1800*. Stockholm. Tidens förlag.

Ariklar och Internet källor

- Adams, Gerry- Sinn Féin. Okt 1994. *Towards a Lasting Peace in Northern Ireland*.
www.sinnfein.ie
- Boyne, Sean i Janes Intelligence Review, 960801. *Unconvering the Irish Republican Army*.
www.pbs.org/wgbh/pages/frontline/shows/ira/inside/org.html
- Broughel, Tara. 040104. *Irish Peace Process* från War and Peace Organization.
www.warpeace.org/article.php?story=20040104195746947
- Cushnahan, John, MEP. Okt 2003. Northern Ireland- From Despair to Hope.
www.sinnfein.ie